

***Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος: Δελτίο Ιστορικού
Αρχείου. Έτος Ιο-Τόμος Ιος, Αθήνα 1993.***

Στόχος του Δελτίου του Ιστορικού Αρχείου της Αγροτικής Τράπεζας είναι, σύμφωνα με το εκδοτικό σημείωμα, να παρουσιάζει το διαθέσιμο και παραγόμενο τεκμηριωτικό υλικό, όπως το έχει διασώσει η τράπεζα. Το Δελτίο, σύμφωνα πάντα με τους εκδότες του, απευθύνεται στους ανθρώπους του τραπεζικού συστήματος, την ακαδημαϊκή κοινότητα, τον ανεξάρτητο ερευνητή της νεοελληνικής οικονομίας και κοινωνίας, τα πρόσωπα του δημοσίου βίου αλλά και

τους σιωπηλούς πρωταγωνιστές και παρατηρητές της λειτουργίας του τραπεζικού ιδρύματος. Απ' όσο γνωρίζουμε είναι η πρώτη φορά που εκδίδεται Δελτίο στα πλαίσια των Ιστορικών Αρχείων των τραπεζών και πρόκειται αναμφίβολα για μια πολύ σημαντική πρωτοβουλία που ελπίζουμε να έχει και άλλους μιμητές. Θα πρέπει επίσης να τονίσουμε ότι οι συχνές αναφορές στην γερμανική αρχειακή εμπειρία είναι άλλο ένα θετικό στοιχείο καθώς οι περισσότεροι από εμάς δεν γνωρίζουμε τη γερμανική αρχειονομική σχολή.

Η ύλη του τεύχους είναι κατανεμημένη σε πέντε ενότητες. Η πρώτη ενότητα έχει τίτλο "Ζητήματα έρευνας" και περιλαμβάνει δύο άρθρα. Το πρώτο άρθρο του Κώστα Λούλου με θέμα *"Η δημόσια λειτουργία των αρχείων και η αρχειακή παιδαγωγική"* αναφέρεται στην ανάγκη που υπάρχει να γνωστοποιούν τα αρχεία τα ερευνητικά τους αποτελέσματα με διάφορους τρόπους σε ευρύτερα κοινωνικά στρώματα με εκλαϊκευμένες εκδόσεις, λευκώματα, άρθρα, διαλέξεις, διαφάνειες κλπ και να συνεργάζονται με εκπαιδευτικά ιδρύματα, Α.Ε.Ι. και σχολεία, ώστε μέσα από τη συνεργασία αυτή οι μαθητές και οι φοιτητές να αποκτούν μεγαλύτερη επαφή με τις ιστορικές πηγές. Στη συνέχεια ο αρθρογράφος αναφέρεται εκτενώς στον ρόλο των αρχείων στον τομέα της παιδείας, στη συνεργασία αρχείων και σχολείων στη Γερμανία και στα θετικά αποτελέσματά της σε ότι αφορά τον χρόνο που αφιερώνεται με τον τρόπο αυτό για τη μελέτη ενός ιστορικού φαινομένου. Τέλος, για να αναπτυχθεί μια αρχειακή διδακτική ο αρθρογράφος τονίζει ότι έχουν κατατεθεί ορισμένες προτάσεις που αφορούν την επιμόρφωση των ενηλίκων ειδικά στον τομέα της ιστορικής-πολιτικής παιδείας, την ενσωμάτωση του αρχείου στο μάθημα της ιστορίας στα σχολεία, τη σύνδεση των αρχείων με τον τομέα εκθέσεων ιστορικού περιεχομένου και συλλογών ντοκουμέντων, και την προβληματική γύρω από την ιστορία του τύπου και των μέσων μαζικής ενημέρωσης.

Το δεύτερο άρθρο του Ευάγγελου Πρόντζα με θέμα *"Πυρήνες εθνικής ιστοριογραφίας και έρευνας. Η αρχειονόμηση της Αγροτικής Πίστης: προσβάσεις και παράγωγα"* αναφέρεται στις σύγχρονες διεθνείς κατευθύνσεις της ιστοριογραφικής έρευνας και στην εμφάνιση και ανάπτυξη από το τέλος της δεκαετίας του 1970 στον ελληνικό ερευνητικό ορίζοντα ενός νέου είδους ιστοριογραφίας. Ο συγγραφέας

στη συνέχεια αναφέρεται στο θεσμό της αγροτικής πίστης στην εμφάνιση και εξέλιξη του.

Η δεύτερη ενότητα έχει τίτλο "Τεκμήρια" και περιλαμβάνει δύο άρθρα: Το πρώτο άρθρο του Κώστα Λύγκα με θέμα *"Η πιστωτική καρτέλλα της Αγροτικής Τράπεζας: το άνοιγμα ενός χώρου σιωπής"* εξηγεί ότι η ανάδειξη των μηχανισμών που συνεχουν την αγροτική οικογένεια και τη χωρική μικρο-κοινωνία που την περιβάλλει, όρισε ως αναγκαία προτεραιότητα τον εντοπισμό ενός οικισμού-πλότου και την αναζήτηση τεκμηρίων που αποτυπώνουν σημαντικές πλευρές των κινήσεων της διερευνώμενης αγροτικής κοινωνίας. Σημαντικά τεκμήρια στην κατεύθυνση αυτή αποτελούν τα αρχεία του τοπικού καταστήματος της Αγροτικής Τράπεζας τα οποία ο συγγραφέας επεξεργάστηκε και παρουσιάζει τα αποτελέσματα. Στο δεύτερο άρθρο της Θεώνης Καμαρινού με θέμα *"Η Αγροτική Τράπεζα στην Κοινωνική Πρόνοια κατά τη μεταπολεμική περίοδο: Αναπαλλοτρίωτοι καταθέσεις προθεσμίας λόγω προικός απόρων κορασίδων"*, η συγγραφέας επισημαίνει ότι το Ιστορικό Αρχείο της Αγροτικής Τράπεζας φιλοξενεί ένα αξιόλογο υλικό σχετικά με την εφαρμογή του θεσμού της προικοδότησης απόρων κορασίδων στην αγροτική περιφέρεια για το διάστημα 1956-1970. Τονίζει δε ότι η συμμετοχή της σε αυτό το γεγονός, προβάλλει κάποιες άλλες εξωδανειστικές ίσως δραστηριότητες με ευρύτερες κοινωνικές προεκτάσεις που καθιστούν την Τράπεζα συμμετοχο σε μία μορφή κοινωνικής πολιτικής.

Η τρίτη ενότητα έχει τίτλο "Βιβλιοπαρουσιάσεις" και στα πλαίσια της η Θεώνη Καμαρινού παρουσιάζει το βιβλίο του W.W.Mc Grew *"Land and Revolution in Modern Greece 1800-1881"*, στη τέταρτη ενότητα με τίτλο "Οι θεσμοί" αναδημοσιεύεται ο καινούργιος νόμος για τα Γενικά Αρχεία του Κράτους.

Τέλος, στην πέμπτη ενότητα με τίτλο *"Κατάλογος Ιστορικού Αρχείου της Αγροτικής Τραπεζής της Ελλάδος"* παρουσιάζεται τμήμα του αρχειακού υλικού της τράπεζας. Το τμήμα αυτό του αρχειακού υλικού έχει υποδιαιρεθεί σε τέσσερις ξεχωριστές κατηγορίες, α) Ιδρύσεις καταστημάτων περιόδου 1934-1935, β) Αρχεία καταστημάτων Βόλου και Ναυπάκτου, γ) Εφόδια εξωτερικού περιόδου ανασυγκροτήσεως, δ) Εντυπα.

Στο σημείο αυτό κατά τη γνώμη μου χρειαζόταν να αναφερθούν κάποια στοιχεία σχετικά, με το συνολικό όγκο του αρχειακού υλικού, με τον τρόπο που σχεδιάστηκε το διάγραμμα ταξινόμησης του Ιστορικού Αρχείου της ΑΤΕ, με το περιεχόμενο του αρχειακού υλικού της κεντρικής διοίκησης της ΑΤΕ και τη σχέση του με το αρχειακό υλικό των υποκαταστημάτων. Επίσης θα ήταν χρήσιμο να γνωρίζουμε με ποια μέθοδο γίνεται η αξιολόγηση επιλογή και εκκαθάριση του αρχειακού υλικού, η ταξινόμηση και περιγραφή του κλπ. Τα ερωτήματα αυτά είναι κρίσιμα και δεν απασχολούν μόνο το Ιστορικό Αρχείο της ΑΤΕ αλλά όλους όσους εργάζονται σε τραπεζικά αρχεία. Είναι πολύ πιθανό να υπάρχουν απαντήσεις σε ορισμένα τουλάχιστον από τα ερωτήματα αυτά στη δακτυλογραφημένη μελέτη του Ευ. Πρόντζα *"Φυσιογνωμία και οργάνωση του Ιστορικού Αρχείου της Αγροτικής Τράπεζας"* η οποία όμως δεν δημοσιεύεται στο Δελτίο. Ευχόμαστε η προσπάθεια αυτή να βρεί την αναγκαία στήριξη ώστε σύντομα να έχουμε στα χέρια μας και το επόμενο δελτίο.

Ν. Παντελάκης